

Sygnatura akt I 1Ca 104/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 31-03-2017 r.

Sąd Okręgowy w Koninie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Tembłowska

Sędzia: SO Iwona Przyłębska-Grzybowska-spr Sędzia: SO Iwona Złoty

Protokolant: st. sekr. sąd. Magdalena Szulc

po rozpoznaniu w dniu 31-03-2017 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa W. D. (1)

przeciwko J. D.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 29 grudnia 2016 r sygn. akt III RC 361/16.

1. Oddała apelację.

2. Zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji apelacyjnej.

Iwona Złoty Jolanta Tembłowska Iwona Przyłębska-G.

Sygn. akt I 1 Ca 104/17

UZASADNIENIE

W dniu 29 czerwca 2016r. powód W. D. (1) złożył pozew przeciwko J. D. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 4 stycznia 2006r. w sprawie o sygn. akt I C 438/05 zasądającego od powoda na rzecz pozwanej alimenty w kwocie 200 zł. miesięcznie, płatnych do 20-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia w terminie płatności którejkolwiek z rat, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 26 września 2006r. W uzasadnieniu wskazał, iż pozwana złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko powodowi do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Koninie, twierdząc iż nie została przez powoda zapłacona kwota 2.900,00 zł. tytułem zaległych alimentów. W ocenie powoda, powyższe nie opiera się na prawdzie, bowiem zgodnie z oświadczeniem – pokwitowaniem z dnia 16 kwietnia 2010r.

pozwana otrzymała pożyczkę pieniężną od powoda w wysokości 10.000,00 zł na poczet alimentów za okres od maja 2010r. do kwietnia 2015r. Tym samym, pozwana bezzasadnie wszczęła postępowanie egzekucyjne wobec powoda, wbrew treści w/w pokwitowania oraz uzgodnień stron w tym zakresie. Na rozprawie w dniu 9 sierpnia 2016r. pozwana informacyjnie podała, iż wniosek egzekucyjny skierowany do Komornika Sądowego dotyczył zaległych alimentów, niezapłaconych przez powoda. Kwota tychże zaległych alimentów została wyegzekwowana od powoda w toku postępowania egzekucyjnego. Kwota 10.000,00 zł., o której stanowi oświadczenie, dołączone do pozwu przez powoda nie pokrywa alimentów, które należały się za wskazany okres w tymże oświadczeniu. W treści pisma procesowego z dnia 29 sierpnia 2016r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa, bowiem nie zachodzą przesłanki do jego uwzględnienia, gdyż wniosek egzekucyjny był zasadny – dotyczył zaległych alimentów za okres 15 miesięcy tj. od lipca 2014r. do września 2015r., zaś postępowanie egzekucyjne zostało zakończone wskutek spłaty zadłużenia. Nadto, podkreśliła, iż kserokopia oświadczenia – pokwitowania z dnia 16 kwietnia 2010r./ k.5/ nie stanowi prawdziwego i wiarygodnego dowodu na okoliczność otrzymania pożyczki, bowiem owa kwota stanowiła nadpłacone alimenty, która zgodnie z ustaleniami stron miała być przeznaczona na spłatę zadłużenia syna.

Wyrokiem z dnia 29.12.2016r. w sprawie o sygn. akt I C 361/16 Sąd Rejonowy w Koninie oddalił powództwo (punkt 1.) i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2.).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 4 stycznia 2006r. w sprawie I C 438/05 w pkt 3 zasądzono od powoda W. D. (1) na rzecz pozwanej J. D. alimenty w kwocie po 200 zł. miesięcznie płatne do jej rąk w terminie do dnia 20-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia w terminie płatności którejkolwiek z rat renty. W dniu 26 września 2006r. pkt 3 w/w wyroku nadano klauzulę wykonalności.

W dniu 16 kwietnia 2010r. strony w obecności dwóch świadków M. D. (1) oraz A. D. sporządziły w wersji komputerowej oświadczenie, zgodnie z którym pozwana J. D. przyjęła na poczet alimentów zasądzonych wyrokiem sądu kwotę 10.000,00 zł. tj. od dnia 01.05.2010r. do 30.06.2014r. tytułem spłaty zadłużenia w Bankach ich syna M. D. (2). Okres nadpłaty alimentów obejmował 50 miesięcy. Po pewnym czasie powód ponownie sporządził odręcznie oświadczenie dotyczące w/w nadpłaty alimentów, jednakże jego treść nie odzwierciedlała całkowicie poprzedniej treści komputerowego oświadczenia oraz autentycznych ustaleń stron, zmieniała okres, w który miała być zaliczona kwota 10.000 poprzez jego wydłużenie tj. od dnia 01.05.2010r. do 30.04.2015r.

Sąd Rejonowy ustalił również, że kwota 10.000 zł została przekazana, zgodnie z oświadczeniami na spłatę długów syna M.

Powód od lipca 2014r. do września 2015 roku nie regulował należności alimentacyjnych wobec pozwanej J. D.. W dniu 18 kwietnia 2016r. pozwana wniosła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Koninie M. W. wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec powoda W. D. (2) należności alimentacyjnych w kwocie 2.940 zł. za okres od 1 lipca 2014r. do 30 września 2015r. Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2016r. Komornik Sądowy zakończył postępowanie egzekucyjne na skutek spłaty zadłużenia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu dowodów, zgromadzonych w aktach sprawy.

Na podstawie tak ustalanego stanu faktycznego i dokonanej oceny materiału dowodowego Sąd Rejonowy zważył, że podstawą prawną powództwa była treść art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności. Sąd Rejonowy podkreślił, iż powództwo przeciwegzekucyjne skierowane na pozbawienie lub ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego może być skutecznie wniesione tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego w całości lub w określonej jego części. Dłużnik traci możliwość wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym w całości lub w określonej części w odniesieniu do już wyegzekwowanego świadczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2014 roku sygn..akt II

CSK 679/13 LEX 1475081). Innymi słowy, wytoczenie powództwa opozycyjnego jest niedopuszczalne w sytuacji, gdy wygasła wykonalność tytułu wykonawczego na skutek wyegzekwowania całego świadczenia. Jeżeli zobowiązanie na skutek zapłaty lub innego zdarzenia przestało istnieć, tytuł nie jest już zdolny do bycia egzekwowanym.

Zdaniem Sądu Rejonowego w rozpoznawanej sprawie brak było podstaw prawnych do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Koninie z 4 stycznia 2006r. wydanego w sprawie I C 438/05 co do kwoty 2.940,00 zł. za okres od dnia 01.07.2014r. do dnia 30.09.2015r., wyegzekwowanej w toku postępowania egzekucyjnego. W tym zakresie tytuł wykonawczy nie może być już ponownie egzekwowany, co wyklucza możliwość „skorzystania” przez dłużnika z powództwa przeciwegzekucyjnego, bowiem w tym zakresie tytuł wykonawczy wygasa, zaś powództwo oparte o art. 840 k.p.c. jest bezprzedmiotowe (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 czerwca 2015r. I ACa 857/14), a taka też podstawa prawna dochodzonego roszczenia została wskazana przez powoda, reprezentowanego przez fachowego pełnomocnika procesowego. Sąd Rejonowy wskazał również, że w przypadku, gdy strona jest reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, wskazanie podstawy prawnej, aczkolwiek nie jest konieczne, ale determinuje kierunek rozpoznania sprawy. Wskazanie przez powoda przepisów prawa materialnego, mających stanowić podstawę prawną orzeczenia, nie pozostaje bez znaczenia dla przebiegu i wyniku sprawy, albowiem pośrednio określa także okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie pozwu, zwłaszcza wtedy, gdy strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r., sygn. akt I CKN 252/98).

Oceniając rozpoznawaną sprawę w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, Sąd Rejonowy jedyni ubocznie wskazał, iż wobec braku dobrowolnego uiszczenia należności wynikającej z tytułu wykonawczego, pozwana złożyła wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec zaległych alimentów za okres od 1 lipca 2014r. do 30 września 2015r. Okres ten uzasadniała treść porozumienia zawartego przez strony, którego istotą było zaliczenie kwoty 10.000zł. przekazanej przez powoda pozwanej na poczet przyszłych alimentów celem spłaty zadłużenia syna M.. Intencją stron, zarówno w przypadku jednego jak drugiego oświadczenia było to, iż powód dokona nadpłaty alimentów. Wolą pozwanej nie było obniżenie alimentów i tym samym zmiana stosunku alimentacyjnego wynikającego z wyroku rozwodowego, a jedynie zaliczenie kwoty 10.000 zł na poczet przyszłych alimentów. Zatem skoro powód nie zapłacił alimentów za okres wskazany we wniosku egzekucyjnym, czemu sam nie przeczy, pozwana – zdaniem Sądu Rejonowego - miała prawo ich wymagać. Powód był błędnie przekonany, że kwota 10.000zł wyczerpuje alimenty za okres wskazany w przedłożonym przez niego oświadczeniu, gdyż świadczyłoby to o ich obniżeniu, co bynajmniej nie było zamiarem stron, a już na pewno pozwanej .

Wobec powyższych okoliczności, Sąd Rejonowy w punkcie 1 wyroku oddalił powództwo, jako bezzasadne.

Sąd Rejonowy uznał także, iż w związku z przegraniem sprawy, powód zgodnie z art.98 § 1 k.p.c. miał obowiązek zwrotu kosztów procesu stronie wygrywającej. Na kwotę 1200 złotych złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej określone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, o czym Sąd Rejonowy orzekł w punkcie 2 wyroku.

Apelację wniósł powód i zaskarżył orzeczenie w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu przez Sąd granicy swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie oraz braku wszechstronnego ich rozważenia i nie wyjaśnienie istotnych okoliczności ujawnionych w toku postępowania, czy pozwana mogła złożyć wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, pomimo, iż strony zawarły porozumienie co do uznania kwoty 10.000,00 zł jako kwoty wypełniającej w całości zobowiązania alimentacyjne W. D. (1), co doprowadziło Sąd do nietrafnych wniosków w przedmiocie oddalenia powództwa;
2. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 840 § 1 pkt. 1 i 2 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie ww. przepisów skutkujące oddaleniem powództwa.

W oparciu o te zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania przed Sądem I i II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Jako nieuzasadnione ocenić należy przedstawione w petitum wywiedzonego środka zaskarżenia zarzuty, które – ważąc na ich treść – prowadzą się w przeważającym zakresie do negacji okoliczności, istotnych z punktu widzenia zgłoszonego roszczenia. W istocie jednak powód – kontynuując swe stanowisko prezentowane przed Sądem I instancji – kwestionuje nie tylko obowiązek zapłaty kwoty 2 940 zł tytułem alimentów, ale również dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę prawną zgłoszonego roszczenia i stara się wykazać, że mimo zakończenia postępowania egzekucyjnego i spełnienia świadczenia uprawnione jest poszukiwanie ochrony prawnej w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy wydając zaskarżony wyrok wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał trafne orzeczenie.

W związku z tym Sąd Okręgowy przyjął ustalenia faktyczne poczynione w pierwszej instancji za własne. Rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy nie naruszył również ani norm prawa materialnego, ani zasad postępowania, które uzasadniałyby uwzględnienie wniosków apelacji. Zaskarżone rozstrzygnięcie jest trafne i tym samym nie ma podstaw do jego zmiany.

Słusznie bowiem Sąd Rejonowy uznał, że w przedmiotowej sprawie brak jest podstawowej przesłanki pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w postaci toczącego się postępowania egzekucyjnego. Powód z chwilą spełnienia świadczenia objętego tytułem wykonawczym utracił bowiem możliwość skutecznej opozycji wobec toczącego się postępowania. Skarżący pomija bowiem zupełnie, że wskutek spełnienia świadczenia zobowiązanie wygasło. Powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego służy przecież merytorycznej obronie dłużnika przed egzekucją prowadzoną zgodnie z przepisami postępowania egzekucyjnego jako konsekwencja zasady, że organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Wskazać też trzeba, iż wyrok uwzględniający powództwo (choćby w części) stanowi podstawę do skutecznego żądania umorzenia postępowania egzekucyjnego (w całości bądź w części). Skoro postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt Kmp 12/16 prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Koninie zostało zakończone wskutek spłaty wierzyciela i nie toczy się, to nie można na drodze postępowania sądowego dochodzić jego umorzenia.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż powództwo opozycyjne może być realizowane tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego. Po zaspokojeniu wierzyciela w toku egzekucji i odnotowaniu tego faktu w powyższym trybie nie istnieje już podstawa do wszczęcia egzekucji w tym zakresie, a więc nie istnieje też podstawowa przesłanka powództwa z art. 840 § 1 k.p.c. Odpada zatem cel wydania wyroku pozbawiającego tytuł wykonawczy wykonalności. Dłużnik traci prawo do wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania przez wierzyciela świadczenia objętego tytułem wykonawczym, co nie odbiera mu możliwości poszukiwania sądowej ochrony jego praw w odrębnym postępowaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt II CSK 592/09). Sąd Okręgowy w pełni zatem podziela nie tylko ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji, ale również wszelkie rozważania poczynione w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, które znajdują oparcie nie tylko w treści art. 840 k.p.c., ale również w wyżej prezentowanym stanowisku judykatury. Wobec niekwestionowania, że zobowiązanie zostało spełnione, samo negowanie zasadności tego zobowiązania, które miało zostać zmodyfikowane umową stron, nie może odnieść zamierzonego skutku w toku postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Wprawdzie Sąd Rejonowy poczynił rozważania co do porozumienia

stron, na które powołuje się powód, jednakże w świetle powyższych rozważań dotyczących spełnienia świadczenia i zakończenia postępowania egzekucyjnego, okoliczności te nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Konkludując dokonane przez Sąd Rejonowy prawidłowe ustalenia faktyczne doprowadziły do wydania orzeczenia, które nie narusza przepisów prawa materialnego i odpowiada prawu. Sąd Rejonowy nie uchybił bowiem ani przepisom prawa procesowego, ani też materialnego, wskazanych przez apelującego.

W konsekwencji, uznając podniesione zarzuty za bezzasadne Sąd Okręgowy, na zasadzie art. 385 k.p.c., oddalił apelację powoda.

O kosztach procesu poniesionych przez strony w instancji apelacyjnej, Sąd odwoławczy orzekł – kierując się wynikiem postępowania – w oparciu o normę art. 98 § 1 i 3 k.p.c. (punkt 2. wyroku).

Iwona Złoty Jolanta Tembłowska Iwona Przyłębska–Grzybowska